

Elektronisk valg: Erfaringer og perspektiver

Århus Kommune

Borgerservice og Biblioteker | Kultur og Borgerservice | Staben

Jeppe Harder Nybo |

1. Indledning	2
2. Baggrund.....	2
3. Afvikling af prøvevalg i Århus Kommune	3
3.1. Valgmetode: Digitalt fremmødevalg.....	3
3.2. Teknik og proces.....	3
3.3. Datasikkerhed.....	5
3.4. Organisering af valget.....	6
4. Resultater.....	6
4.1. Tillid til den elektroniske valgmetode	7
4.2. Sikkerhedsforanstaltninger	8
4.3. Valgresultatets troværdighed	8
4.4. Jura.....	9
5. Opsamling: Væsentligste erfaringer	9
6. Elektronisk valg i fremtiden: Potentialer, perspektiver og udfordringer	10
6.1. Økonomi	10
6.2. Brugeroplevelse	11
6.3. Folkelig kontrol	12
7. Sammenfattende bemærkninger. Konklusion og anbefaling	12

1. Indledning

I forbindelse med kommunal- og regionalvalget i november 2009 afviklede Århus Kommune et prøvevalg for kommunens 16-17-årige borgere.

Valget blev gennemført som et digitalt fremmødevalg med såvel digitale valglister som stemmeterminaler, hvor vælgerne i dagene op til kommunalvalget den 17. november 2009 kunne afgive deres stemme på udvalgte lokaliteter i kommunen.

Formålet med prøvevalget var todelt. Dels var ønsket at skabe grobund for politisk engagement og interesse blandt kommunens unge borgere og den næste vælgergeneration, dels ønskede man at høste praktiske erfaringer med afvikling af elektroniske valg med henblik på fortsat optimering af valgproceduren ved fremtidige valg.

I denne evalueringsrapport fokuseres på Århus Kommunes erfaringer med den elektroniske afvikling af prøvevalget. På baggrund heraf afsluttes rapporten med skitsering af potentialer, udfordringer og udviklingsperspektiver for it-understøttelse i afviklingen af offentlige valg i Danmark.

2. Baggrund

Århus Byråd besluttede 12. august 2009 på baggrund af et forslag fra Enhedslisten, at der i forbindelse med kommunal- og regionalvalget den 17. november 2009 skulle gennemføres et prøvevalg for de 16-17-årige i kommunen. Af magistratsudtalelsen fra Kultur og Borgerservice fremgik det endvidere, at prøvevalget skulle gennemføres ved anvendelse af e-valgsløsning med elektroniske stemmebokse af Kultur og Borgerservice i samarbejde med Børn og Unge.

I forbindelse med kommunalvalget blev der afholdt elektroniske prøvevalg for unge i i alt 31 kommuner. Kun i Århus Kommune afvikledes valget som et digitalt fremmødevalg, hvor vælgerne kunne møde op på særlige valgsteder på konkrete valgdage for at afgive deres stemme. I de øvrige kommuner anvendtes forskellige digitale fjernvalgsløsninger med blandt andet internet- og sms-afstemninger.

Ungevalget afsluttedes tirsdag den 17. november 2009 kl. 20.00. I alt deltog 1.164 af de 6.931 stemmeberettigede. Det svarede til en valgdeltagelse på 16,8 procent. Til sammenligning var landsgennemsnittet for samtlige prøvevalg 18,7 procent.

3. Afvikling af prøvevalg i Århus Kommune

I det følgende redegøres kort for de væsentligste elementer i selve afviklingen af prøvevalget for unge i Århus Kommune.

3.1. Valgmetode: Digitalt fremmødevalg

For at fremme ønsket om at prøvevalget skulle høste erfaringer med fremtidens valgmetoder, besluttedes det at afvikle valget som et digitalt fremmødevalg. Det er således Århus Kommunes overbevisning, at fjernvalg hverken er eller vil blive reelle alternativer til det eksisterende papirvalg i nærmeste fremtid. Dels er der for store usikkerhedsmomenter omkring blandt andet hemmelighedsmomentet stemmeafgivningen, idet valget ikke afvikles under kontrollerede rammer; dels synes fjernvalg at bryde med den danske valgkultur og tradition.

Ved digitale fremmødevalg, hvor elektroniske stemmebokse erstatter papir og blyant er det til gengæld muligt at fastholde både den nuværende valgmetodes tradition, stemning og kontrol. Hensigten med prøvevalget var således at bidrage til udviklingen i respekt for og under hensyn til den danske valgtradition. Det vurderes således, at digitale fremmødevalg med elektroniske stemmebokse kan have potentiale til fremtidige valg.

3.2. Teknik og proces

Som led i den tekniske afvikling af valget blev der indgået aftale med Assembly Voting om leverance af valgsystem med elektroniske stemmebokse, digitale valglister samt support og set-up.

Beskrivelse af valgproceduren:

1. Inden valget modtog alle vælgere valgkort med posten. På valgkortet var trykt en unik stregkode til aflæsning på den digitale valgliste.
2. På valgstedet afleverede vælgeren sit valgkort til en tilforordnet, der scannede stregkoden, godkendte eller afviste vælgeren og udleverede et

vilkårligt engangstemmekort med en unik kode påtrykt bag et skrabe-felt. Den unikke kode, der gav adgang til afstemningsmodul på stem-meterterminalerne, kunne ikke efterfølgende henføres til vælgeren.

3. I stemmerummet indtastede vælgeren stemmekoden på stemmetermina-len via et trykfølsomt tastatur på skærmen. Systemet validerede valgko-den, og gav – ved gyldig valgkode - adgang til en elektronisk stemme-seddel, der præsenterer de opstillingsberettigede lister i samme række-følge som på den fysiske stemmeseddel. Ved klik på en liste vist et nyt skærmbillede med alle valgbare kandidater samt muligheden for liste-stemme eller blank stemme.
4. Ved klik på kandidat, liste eller blank stemme - og godkendelse heraf - vist et skærmbillede, hvor vælgeren kunne godkende stemmeafgivelsen endeligt. Ved godkendelse af stemmen vist teksten "Din stemme er nu registreret. Tak for din deltagelse". Inden godkendelsen havde vælgeren på alle tidspunkter mulighed for at gå tilbage til kandidatoversigten, lige-som hun havde mulighed for at logge af afstemningsmodul og efterføl-gende genbruge stemmekoden. For at undgå fejl og misbrug af systemet var det tilkøbt en række sikkerhedsforanstaltninger. For at undgå, at vælgere videregav deres stemmekode til andre vælgere blev de tilordne-de instrueret i at kontrollere, at alle vælgere afleverede de brugte stem-mekoder i en urne udenfor stemmerummet. For at undgå fejl, hvor væl-gere forlod stemmerummet uden at have endeligt godkendt deres stem-me, hvorved en anden kunne overtage stemmen, var der tilknyttet en ti-mer, der automatisk loggede vælgere af afstemningsmodul efter et vist tidsrum inaktivitet.
5. Under valget afgav valgbestyrelsen en række valideringsstemmer, der havde til formål at kontrollere valgresultatets rigtighed ved hjælp af stik-prøvetests.
6. Ved valgets afslutning samledes valgbestyrelsen og kontrollerede ud fra de anonyme stemmekoder omhyggeligt, at der var overensstemmelse mellem de afgivne valideringsstemmer og deres registrering i stemmeda-tabasen. Efter godkendt valideringstest blev valideringsstemmerne udta-

get fra stemmedatabasen, og valgbestyrelsen godkendte derefter den endelige valgopgørelse.

Prøvevalgets tekniske afvikling forløb meget tilfredsstillende. Eneste nævneværdige problem under valget var, at enkelte vælgere efter endelig godkendelse af deres stemme modtog en fejlmelding på skærmen. Forsøg på gen-login blev afvist, da der i systemet var registreret en stemme under den pågældende stemmekode. Årsagen til fejlen blev ikke umiddelbart identificeret, men leverandøren Assembly Voting garanterede, at stemmerne var registreret i systemet. Problemet kompromitterede således ikke valgresultatets validitet eller vælgernes lige adgang til stemmeafgivning, men udgjorde et uheldigt usikkerhedsmoment for de berørte vælgere.

3.3. Datasikkerhed

I modsætning til traditionelle valg er der under afstemningssystemer som det anvendte under prøvevalget behov for dataudtræk fra folkeregisteret, der foruden navn, adresse, køn og fødselsdato tillige indeholder fuldgyldige CPR-numre. Det betyder, at der gælder skærpede krav i databehandlingen, da der indgår rent personlige oplysninger.

I Århus Kommunes dataudveksling med KMD, der har forestået dataudtrækket, anvendtes sikre e-postkasser.

Det følger af kontrakten med IT-leverandøren Assembly Voting, at ansvaret for sikkerhed i håndtering af data fra Århus Kommune påhviler dem. I kontrakten specificeres det, at "datakommunikation af fortrolige persondata mellem kunde og Assembly Voting systemet foregår via sikker ftp server. Datafiler hentes fra sikret server direkte ned på Memorystick for at undgå lagring af sensitive data på PC forbundet til Internettet."

Efter endelig godkendelse af valget, dvs. efter indsigelsesfristens udløb følger det af kontrakten, at alle databaser med stemmeafgivelser vil blive destrueret.

Der er herudover indgået en intern Sikkerhedsaftale mellem Kultur og Borger-service og Assembly Voting, ligesom der er foretaget en intern anmeldelse af systemet til IT-Sikkerhed, Århus Kommune.

3.4. Organisering af valget

I planlægningen og afviklingen af valget søgtes så vidt muligt en organisering lig den, der gælder for almindelige offentlige valg. Der blev således nedsat en valgbestyrelse bestående af repræsentanter fra byrådspartiernes ungdomsorganisationer, og der blev rekrutteret frivillige til rollen som tilforordnet under valget.

3.4.1. Valgbestyrelse

Der blev nedsat en valgbestyrelse bestående af repræsentanter fra byrådspartiernes ungdomsorganisationer. Der var fra alle partiorganisationer interesse i at deltage i projektet, og valgbestyrelsens medlemmer bidrog med stort engagement i processen.

Valgbestyrelsen løftede opgaven som vælgernes kontrollanter af valghandlingen og valgets opgørelse. Der blev udøvet kontrol med, at valgets tekniske afvikling gennemførtes på en måde, hvor alle vælgere havde mulighed for at afgive stemme, afstemningssystemet blev testet og valgbestyrelsen kontrollerede, at valgresultatet stemte overens med de faktisk afgivne stemmer, hvorefter valget godkendtes.

3.4.2. Tilforordnede vælgere

Eftersom prøvevalget afvikledes som digitalt fremmødevalg, var der som ved almindelige valg behov for valgmedarbejdere, der bidrog til at sikre, at valget afvikledes på ordentlig vis. På alle valgsteder deltog en valgteknisk leder og en teknisk medarbejder med ansvar for de digitale stemmebokse samt en række valgtilforordnede rekrutteret fra vælgersegmentet. De tilforordnedes primære opgave bestod i at betjene den digitale valglister og sikre, at fremmødte vælgere var stemmeberettiget til valget. Herudover kontrollerede de tilforordnede, at vælgerne efter afgivet stemme afleverede deres anvendte stemmekode i en dertil indrettet urne for herigennem at minimere risikoen for misbrug af systemet.

4. Resultater

Et valgs legitimiteten bunder i andet og mere end blot et teknisk og juridisk vel-fungerende afstemningssystem. Der skal herudover tages gyldige hensyn til demokratiske traditioner, brugervenlighed og valgkultur. Ved at sætte fokus på både de tekniske og juridiske forhold, brugeroplevelse, genkendelighed og gen-

nemsigtighed har Århus Kommune stræbt efter et så realistisk bud på fremtidens valgmetode som muligt.

IT- og Telestyrelsen har i en redegørelse over *internationale erfaringer* med e-valg¹ identificeret en række særlige fokusområder:

1. at det er vigtigt, at vælgerne har tillid til den elektroniske valgmetode, herunder særligt at deres stemme kan afgives hemmeligt,
2. at opbevaring af stemmen er sikker frem til den endelige opgørelse af de afgivne stemmer, og
3. at man som vælger kan stole på, at det valgresultat, det elektroniske valgsystem når frem til, er nøjagtigt og giver et korrekt billede af de afgivne stemmer.

I det følgende vurderes Århus Kommunes elektroniske prøvevalgs opfyldelse af disse legitimitetskriterier, hvorefter der inddrages en vurdering af prøvevalgets opfyldelse af relevante juridiske forskrifter.

4.1. Tillid til den elektroniske valgmetode

En vigtig del af tilliden til den elektroniske stemmeafgivning er, at systemet brugervenligt og processerne gennemsigtige. Erfaringerne fra prøvevalget var i den henseende positive. Brugerinterfacet syntes intuitivt at anvende, og kun et absolut fåtal af vælgerne (5-6 personer i alt) havde behov for instruktion/bistand til betjening af stemmeboksene. Der var samtidig overvejende positiv feedback fra brugerne, både fra de unge vælgere og lærere, forældre, politikere, der blev præsenteret for systemet. Som beskrevet tidligere var der dog enkelte problemer med vælgere, der efter godkendelse af deres stemme mødtes af en fejlmelding på skærmen. Selvom stemmerne var korrekt registreret i databasen, var det i forhold til brugeroplevelsen meget uheldigt. Vælgernes fortrolighed med og tillid til afstemningssystemet fordrer, at vælgeren har samme vished om sin stemmes registrering, som når en fysisk stemmeseddel afleveres i stemmeurnen. I et fremadrettet perspektiv vil sådanne fejl skulle elimineres fuldstændigt.

Anonymitet og hemmelighed i stemmeafgivningen et ufravigeligt retsprincip i Danmark. For at sikre vælgernes anonymitet i stemmeafgivningen anvendtes et

¹ IT- & Telestyrelsen (2007): "Internationale erfaringer med e-valg"
http://www.itst.dk/kommunikation-og-tilgaengelighed/publikationer/internationale-erfaring-med-e-valg/internationale-erfaringer-med-e-valg/?searchterm=E-valg*

system med anonyme og tilfældigt udvalgte stemmekoder. Efter at være registreret på den digitale valgliste modtog vælgerne en 8-cifret kode skjult bag et skrabe felt til aktivering af stemmeboksen. Som reaktion på en artikel om Århus Kommunes prøvevalg på [Version2.dk](#)² - og den tekniske afvikling heraf - problematiserede en læser, at tidsintervallet fra vælgeren registreres på valglisten, til hun afgiver sin stemme hemmeligt i stemmerummet, kunne bringe anonymiteten i stemmeafgivelsen i fare. Det forholder sig dog således, at såkaldte *time-logs* hverken indgår i registreringen af vælgere på den digitale valgliste eller registreringen af den konkrete stemme i stemmeboksen, hvorfor det ikke er muligt spore den enkelte vælgers stemmeafgivning ved hjælp af sådanne krydstjek.

4.2. Sikkerhedsforanstaltninger

Afstemningssystemet var sat op på fejltolerante servere bag kraftige firewalls. Som følge af prøvevalgets begrænsede omfang og økonomi anvendtes en web-baseret løsning, hvor de enkelte stemmebokse udvekslede data med centrale servere via sikre, krypterede internetforbindelser. I en situation, hvor valgssystemer som det anvendte skal udrulles i valg til politiske organer, vil man med fordel kunne lagre afstemningsdata lokalt i den enkelte stemmeboks, således at denne i en analogi til traditionelle valg også fungerer som stemmeurne. På trods af de omfattende it-mæssige sikkerhedsforanstaltninger på den webbaserede løsning, vil lokalt opbevaret data give et tryggere valgssystem.

4.3. Valgresultatets troværdighed

Det helt afgørende element i et valgs legitimitet er, at der ikke efterfølgende kan sås tvivl om valgresultatets rigtighed. Det er grundlaget for accept af og respekt for valgets resultat. Ved traditionelle offentlige valg i Danmark sikres denne troværdighed almindeligvis gennem en folkelig kontrol af valgresultatet: Dels optælles stemmerne af henholdsvis tilforordnede vælgere og fintællingsmandskab, og dels påhviler det de kommunale valgbestyrelser som repræsentanter for vælgerskaren at kontrollere, at valget foregår korrekt.

Under prøvevalget foregik denne uvildige revision af valgresultatet ved hjælp af validerings- eller kontrolstemmer. For at sikre prøvevalgresultatets rigtighed og validitet gennemførte valgbestyrelsen valideringstest under valget. Valgbestyrel-

² Version2.dk: "Digitalt valg i Århus: Lige så sikkert som netbank" (6/11 2009)
<http://www.version2.dk/artikel/12762-digitalt-valg-i-aarhus-lige-saa-sikkert-som-netbank>

sens medlemmer afgav løbende et antal uanmeldte kontrolstemmer, noterede de afgivne stemmer og gemte stemmekoderne.

Efter valgets afslutning samledes valgbestyrelsen og kontrollerede omhyggeligt overensstemmelsen mellem de afgivne kontrolstemmer og registreringen af dem i databasen. Efter denne valideringsproces blev resultat-arket af Assembly Voting rensset for kontrolstemmer, og det endelige, godkendte valgresultat forelå.

Stemme-koder med påskrevne informationer om stemme, stemmeafgiver og kontrollant blev opbevaret af valgbestyrelsesformanden og var på intet tidspunkt før valideringen af resultatet tilgængelige for Assembly Voting.

Der blev ikke fundet uregelmæssigheder eller fejl blandt de afgivne valideringsstemmer, og valgbestyrelsen godkendte valgopgørelsen og valgresultatet.

4.4. Jura

Anvendelsen af elektronisk stemmeafgivning på afstemningsstedet vil kræve lovændring, idet det f.eks. fremgår af gældende valglovgivning, at der til stemmeafgivning skal benyttes papirstemmesedler samt at stemmeoptællingen foretages manuelt.

Af bemærkningerne til lov nr. nr. 294 af 27. april 2005 fremgår det, at forudsætningen for at der kan skabes lovhjemmel for en konkret forsøgsordning med digitalisering af valg til politiske organer er, at sådanne valg lever op til valglovgivningens regler om stemmeafgivelse.

Som det fremgår af ovenstående afsnit er der taget højde for hemmelighed i stemmeafgivelsen og persondatalovens sikkerhedsforanstaltninger, ligesom det er muligt for vælgerne at afgive stemme for samtlige opstillingsberettigede lister og kandidater samt at stemme blankt. I afstemningssystemet er alle informationer fra den fysiske papirstemmeseddel tilgængelige.

5. Opsamling: Væsentligste erfaringer

I enhver diskussion om fremtidens valgafvikling er det centralt at tage hensyn til den historiske kontekst, til demokratiske traditioner og valgkultur. Som beskrev-

vet ovenfor har ambitionen med prøvevalget været at afvikle et elektronisk valg, der dels opfylder relevante juridiske forskrifter, og samtidig i videst mulige omfang minder om den traditionelle afstemningsprocedure – blot med it-understøttelse og –optimering. I lyset af ovenstående synes denne ambition – med forbehold for prøvevalgets begrænsede omfang og økonomi indfriet. Afstemningssystemet synes i sit fulde omfang at have potentiale til at udgøre et reelt alternativ til den traditionelle afstemnings- og opgørelsesmetode. Dette behandles mere indgående i det følgende afsnit.

6. Elektronisk valg i fremtiden: Potentialer, perspektiver og udfordringer

På baggrund af den succesfulde afvikling af det elektronisk understøttede prøvevalg for unge i Århus Kommune er det relevant at vende blikket fremad og vurdere, hvilke potentialer, udfordringer og perspektiver der er forbundet med yderligere forsøg med elektroniske valg.

6.1. Økonomi

En af de primære fordele ved digitalisering af valgbehandlingen er økonomiske besparelser som følge af procesoptimering –og effektivisering. Således vil flere omkostningstunge hovedopgaver indskrænkes betragteligt eller helt bortfalde ved generel udrulning af elektronisk valgførelse. Det gælder blandt andet udgifter til optælling og fintælling af valgresultatet. Ved elektronisk valg bortfalder således i udgangspunktet det fejlbehæftede menneskelige element fra optællingsprocessen – uden at det nødvendigvis går ud over den folkelige kontrol. Det betyder dels, at det endelige valgresultat ligger klar meget kort tid efter valgets afslutning, og dels at der ikke er behov for fintælling af resultatet.

På den anden side vil der i forbindelse med digitale valg være anlægsinvesteringer og driftsomkostninger, ligesom muligheden for fysisk stemmeafgivning samtidig i en årrække vil skulle være til stede. Hensynet til ældre generationer behandles nærmere i følgende afsnit.

Nærmere vurdering af rentabiliteten i implementering af elektroniske valgmetoder kræver grundigere beregninger samt opstilling af en egentlig business case for at kunne påvise evt. nettobesparelser på længere sigt.

I den forbindelse kan det umiddelbart virke ejendommeligt, at Velfærdsministeriet (nu Indenrigs- og Socialministeriet) afviste en anmodning fra Århus og syv andre kommuner om at gennemføre et forsøg med elektronisk afstemning i 2008 med henvisning til at tiden ikke var moden. Regeringens digitaliseringsstrategi fastslår netop, at digital effektivisering med optimering og effektivisering er nødvendig.

6.2. Brugeroplevelse

Af bemærkningerne til lov nr. nr. 294 af 27. april 2005 fremgår det, at elektronisk stemmeafgivning ikke medfører lettelser for vælgerne. Dette synspunkt synes udfordret af de eksisterende digitale afstemningssystemer.

Der er således store tilgængelighedspotentialer i de digitale løsninger. Blandt andet vil vælgere med synshandicap kunne få hjælp af særligt udviklede skærm-læsere frem for af personlige hjælpere. En anden fordel ved den elektroniske valgafvikling er, at vælgere ikke uforvarende ugyldiggør deres stemme under udfyldelsen af stemmesedlen. Det giver dels en øget sikkerhed i stemmeafgivningen, dels økonomiske besparelser fra bedømmelsen af ugyldige stemmer. Hertil kommer, at erfaringerne fra prøvevalget var, at erfarne vælgere, der fik systemet demonstreret, fandt stemmesedlen på skærmen mere overskuelig og brugervenlig end papirudgaven.

På den anden side skal der tages hensyn til primært ældre generationer, der ikke nødvendigvis har samme naturlige forhold til IT som yngre generationer. Som tidligere beskrevet er borgernes tillid til afstemningssystemet og fortrolighed hermed et væsentligt element i valgets legitimitet, hvorfor det synes uomgængeligt, at der i elektronisk understøttede offentlige valg fortsat må være muligheden for fysisk stemmeafgivning.

6.3. Folkelig kontrol

Én af de primære årsager til Velfærdsministeriets afvisning af anmodningen fra Århus og syv andre kommuner var, at den folkelige kontrol med valgresultatet efter ministeriets opfattelse ville blive erstattet af specialistkontrol. I forbindelse med dette kritikpunkt er det væsentligt at understrege, at den i nærværende rapport skitserede e-valgsløsning af økonomiske hensyn har været nedskaleret på visse områder, herunder netop folkelig kontrol og revision af valgresultatet. Under fremtidige forsøg med elektroniske afstemningssystemer under valg til politiske organer vil afstemningssystemet skulle levere et såkaldt *paper trail*, så det ved mistanke om misbrug eller svindel er muligt at gennemgå valgresultatet i fysisk form - stemme for stemme.

7. Sammenfattende bemærkninger. Konklusion og anbefaling

I 2008 afviste Velfærdsministeriets (nu Indenrigs- og Socialministeriet) en anmodning fra Århus og syv andre kommuner om at få lov at gennemføre forsøg med elektroniske valgsystemer. Formålet med afviklingen af prøvevalg for unge i Århus Kommune var at indsamle erfaringer med elektronisk valg i praksis og vise, at elektronisk i den rette udformning potentielt et reelt alternativ til papirvalg.

Ambitionen var at afvikle valget i en form, der så vidt muligt afspejlede traditionelle, papirvalg, blot med relevant it-understøttelse og deraf følgende optimerings- og effektiviseringsgevinster. Valget blev derfor afviklet som et digitalt fremmødevalg, hvor opfyldelsen af såvel generelle anbefalinger og juridiske forskrifter tilstræbtes.

I april 2009 har Århus Kommune under henvisning til udfordringsretten gentaget sin anmodning om adgang til at gennemføre forsøg med elektroniske valg. Den 16. november 2009 har Århus Kommune modtaget afslag på gennemførelse af forsøg med elektroniske valg på en ansøgning i forbindelse med udfordringsretten.

Erfaringerne fra det nu gennemførte prøvevalg er generelt positive. Vælgerne udtrykte tilfredshed med det meget brugervenlige system, der synes at opfylde

såvel legitimitets- som legalitetskrav til valg til politiske organer samtidig med at være tilgængeligt og ressourceoptimerende.

På baggrund af fornyede erfaringer fra Århus Kommune, der synes at modsvare de hensyn og argumenterne, der har ligget til grund for ministeriets afvisninger, anbefales, at Århus Kommune således på grundlag af de nu foreliggende erfaringer retter fornyet henvendelse til Indenrigs- og Socialministeriet og Kommunernes Landsforening med henblik på tilladelse til at forberede gennemførelse af forsøg med elektroniske valg ved ordinære valg og afstemninger.

Lene Hartig Danielsen, Leder Borgerservice, Århus Kommune.

Jeppe Harder Nybo, projektleder på Ungevalg 2009 i Århus Kommune